

EVALVACIJA IZOBRAŽEVALNIH PROGRAMOV IN SISTEM IZOBRAŽEVANJA

Dr. Zdenko Medveš

Brdo, 11. november 2012

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

Center RS za poklicno izobraževanje

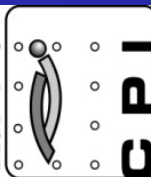
Ob železnici 16, 1000 Ljubljana

tel.: 01/ 5884 200

faks: 01/ 5422 045

e-pošta: info@cpi.si

<http://www.cpi.si>

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Osrednji problemi evalvacije

- Povezovanje teorije s prakso – aplikativen pouk,
- Uporabno znanje
- Razvoj kompetenc in ključnih kvalifikacij
- Povezovanje šole in podjetij,
- Praktično izobraževanje in usposabljanje na delu

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

Center RS za poklicno izobraževanje

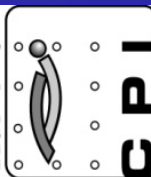
Ob železnici 16, 1000 Ljubljana

tel.: 01/ 5864 200

faks: 01/ 5422 045

e-pošta: info@cpi.si

<http://www.cpi.si>

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

POZITIVNE UGOTOVITVE

- manj frontalnega pouka,
- več sodelovanja med učitelji in boljša organiziranost v razvijanju ključnih kvalifikacij in kompetenc (programski zbori učiteljev, izvedbeni predmetniki, pripravljane učnih situacij)
- bolj aplikativni pristopi učenja,
- večji poudarek na uporabnosti znanja,
- večja usmerjenost na dosežke učencev (učno-ciljna naravnost),
- Odprti kurikulum podrejen praktični usposobitvi,
- Prevzemanje odgovornosti za iskanje učnih delovnih mest,
- Opravljanje nadzora nad usposabljanjem z delom

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

Center RS za poklicno izobraževanje

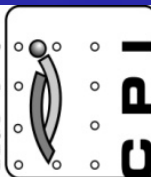
Ob železnici 16, 1000 Ljubljana

tel.: 01/ 5864 200

faks: 01/ 5422 045

e-pošta: info@cpi.si

<http://www.cpi.si>

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

ŠIBKE TOČKE – večinska mnenja

- šibka prisotnost delodajalcev pri ponujanju učnih mest in sklepanju pogodb
- Šole se pri zagotavljanju učnih mest ne morejo ozirati na ustreznost dela, ki so ga dijaki opravljali, na pedagoško-andragoško izobrazbo mentorja in druge pogoje, ki jih morajo delodajalci zagotoviti, ko sprejmejo dijaka na praktično usposabljanje z delom (vzroki niso jasni: lahko nezainteresiranost delodajalcev, verjetneje pa nedosegljivost kurikularnih zahtev (pošolanost);
- zgolj formalno izvajanje usposabljanja (zmanjšan obseg in neustreznost delovnih mest, ni zagotovljena kakovost);
- na praktičnem usposabljanju z delom opravljajo *dijaki* tudi dela, ki niso povezana z nalogami njihovega bodočega poklica
- mentorji usposabljanja z delom menijo, da za svoje delo ne potrebujejo pedagoško-andragoške izobrazbe, mojstrskega, delovodskega, poslovodskega izpita;
- usposabljanje z delom naj se izvaja na verificiranih učnih mestih v šoli (izjavo lahko razumemo kot podporo delodajalcev šolskemu načinu izobraževanja);

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

Center RS za poklicno izobraževanje

Ob železnici 16, 1000 Ljubljana

tel.: 01/ 5864 200

faks: 01/ 5422 045

e-pošta: info@cpi.si

<http://www.cpi.si>

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

RAZISKAVE O NAZADOVANJU

- Zmanjševanje števila dijakov 2003/2011 za 56% (gimnazija 20%, SSS 23%)
- ni zadostne ponudbe za celotno generacijo, pomanjkljiva ponudba za manj uspešne, posebej pa dekleta, posebne potrebe (Phare Mocca)
- nižje poklicno izobraževanje (NPI) popolnoma disfunkcionalno (razvija se kot posebna poklicna šol)
- iz sistema izginja izobraževanje za vrsto poklicev, za katere izobraževanje ni primerno ali pa celo ni izvedljivo v klasični šolski obliki (Phare Mocca)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

Center RS za poklicno izobraževanje

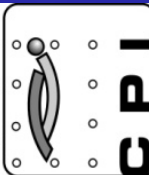
Ob železnici 16, 1000 Ljubljana

tel.: 01/ 5884 200

faks: 01/ 5422 045

e-pošta: info@cpi.si

<http://www.cpi.si>

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Kljub trudu prenova ni rodila pričakovanega sadu

več kot 60% anketiranih delodajalcev ne verjame v to, da bi prenovljeni izobraževalni programi po Izhodiščih 2001 omogočali kakovostno usposobitev dijakov za delo.

RAZLIKA V POGLEDU DELODAJALCEV IN IZOBRAŽEVALCEV
NA TEMELJNI CILJ: KAJ POMENI USPOSOBLJENOST ZA
DELO

Zakaj? ALI JE NAPAKA V IZVEDBI ALI V SISTEMU?

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

Center RS za poklicno izobraževanje

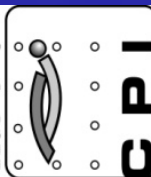
Ob železnici 16, 1000 Ljubljana

tel.: 01/ 5864 200

faks: 01/ 5422 045

e-pošta: info@cpi.si

<http://www.cpi.si>

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

POLJČE 1992, IZHODIŠČA 1996, IZHODIŠČA 2001, ZAKON 2006

- POLJČE, IZHODIŠČA 1996: evropska primerljivost, več poti do poklica (šolski, dualni, vajeniški sistem), poklicno izobraževanje za celotno generacijo, graditev poklicne kariere (potrdi Phare Mocca in Memorandum 2000),
- IZHODIŠČA 2001, ZAKON 2006: vrnitev primata šolskemu sistemu – hibridni model kot strokovna napaka

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

Center RS za poklicno izobraževanje

Ob železnici 16, 1000 Ljubljana

tel.: 01/ 5864 200

faks: 01/ 5422 045

e-pošta: info@cpi.si

<http://www.cpi.si>

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Posledice Izhodišč 2001

- Ocena, da SLO ne ustrezata ne vajeništvo ne dualni sistem podlaga za obrat k šolski obliki→ za poklicno izobraževanje primarno odgovorna šola, socialni partnerji le sodelujejo pri tem
 - RAZVIT JE BIL **HIBRIDNI** MODEL = POUK IN "DIJAKI PRI DELODAJALCIH"
- Zbornice ne kažejo, da bi prepoznale skrb za razvoj kadrov kot svojo prednostno nalogo.
- Področje izobraževanja kadrov ni v programu pomembnih aktivnosti sindikatov.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

Center RS za poklicno izobraževanje

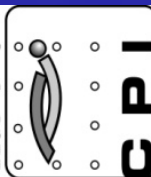
Ob železnici 16, 1000 Ljubljana

tel.: 01/ 5884 200

faks: 01/ 5422 045

e-pošta: info@cpi.si

<http://www.cpi.si>

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

GLAVNO SPOROČILO EVALVACIJ PROGRAMOV

- Predpostavka Izhodišč 2001, da bi lahko *znotraj šole rešili tisto, kar lahko doseže le nadzorovan realen delovno-izobraževalni odnos, je bila naivna in zmotna* in to je po mojem mnenju glavno sporočilo evalvacije.
- Izhodišča 2001 se za razvoj poklicnega izobraževanja kažejo kot škodljiva.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

Center RS za poklicno izobraževanje

Ob Železnici 16, 1000 Ljubljana

tel.: 01/ 5864 200

faks: 01/ 5422 045

e-pošta: info@cpi.si

<http://www.cpi.si>

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

TUDI VIZIJA V BELI KNJIGI 2011 NE UTEMELJI IZJAV, DA:

- JE DUALNA OBLIKA NEUSTREZNA
- SE VAJENIŠTVO V Sloveniji ni moglo uveljaviti

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

Center RS za poklicno izobraževanje

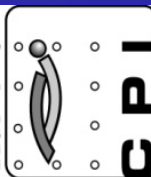
Ob železnici 16, 1000 Ljubljana

tel.: 01/ 5884 200

faks: 01/ 5422 045

e-pošta: info@cpi.si

<http://www.cpi.si>

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Dualni sistem nepogrešljiv v:

- izobraževanju za redke poklice,
- izobraževanju skupin mladih, ki so šolsko neuspešni in mladih s posebnimi potrebami,
- izobraževanju mladih, ki so razvili sovražen odnos do šole,
- hitrem prilagajanju usposabljanja tehnološkemu razvoju
- zagotavljanju drage, moderne tehnologije

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

Center RS za poklicno izobraževanje

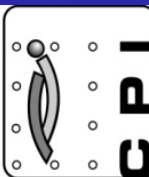
Ob železnici 16, 1000 Ljubljana

tel.: 01/ 5864 200

faks: 01/ 5422 045

e-pošta: info@cpi.si

<http://www.cpi.si>

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Česa nimamo, kar imajo drugi

- namesto vizije, ki bi izhajala iz *Evropske strategije za pametno, trajnostno in vključujočo rast* se Slovenija v snovanju nadaljnega razvoja poklicnega izobraževanja obremenjuje z enim samim problemom, množičnim prehodom mladine v nadaljnje izobraževanje in zato konkretizira svojo strategijo le z odpravo poklicno tehniškega izobraževanja, kar je glavni sistemski predlog Bele knjige 2011;
- vizija v Beli knjigi 2011 se na nizko motivacijo med mladimi in s tem povezano strmo padanje vpisa v poklicno šolo odzove s podaljšanjem poklicnega izobraževanja na štiri leta, ki pa ostaja v svoji zasnovi še vedno *kurikularni hibrid* in lahko pričakujemo, da bodo ugotovitve sedanje evalvacija veljale še naprej; hkrati pa predvidi Bela knjiga v zgradbi teh programov model, ki je v nedavni zgodovini že pokazal nerešljive probleme;
- namesto da bi razvijali več različnih poti izobraževanja za poklic, je prisotno neargumentirano nezaupanje v vajeništvo in dualni sistem;

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

Center RS za poklicno izobraževanje

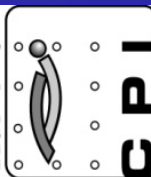
Ob železnici 16, 1000 Ljubljana

tel.: 01/ 5884 200

faks: 01/ 5422 045

e-pošta: info@cpi.si

<http://www.cpi.si>

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

nadaljevanje...

- prehajanje iz osnovne šole na srednjo je prepuščeno učencem in staršem, z omejevanjem pomoči pri poklicnega odločanja zgolj na svetovanje ne razvijajo aktivnosti, ki bi konkretno odpirale učencem polja dela in konkreten prostor v organizacijah delodajalcev – poklicno usmerjanje, poznano v drugih državah v obliki različnih proaktivnih programov, ki že proti koncu obveznega šolanja omogočajo učencem pridobiti konkretne poklicne izkušnje in stike z delodajalci, najpomembnejše pa je, da nimamo razvitih oblik praktičnega sodelovanja med šolami in podjetji, ki bi aktivirale poklicno odločanje staršev, ki živijo z otroki v bolj tveganih okoliščinah;
- na ravni družbenega okolja so močne negativne motivacije za poklicno izobraževanje (plače in težave pri prvi zaposlitvi);
- srednje šole nimajo razvite kulture mentorske in tutorske pomoči;
- sodelovanje okolja s šolo ni samoumevna kultura naših lokalnih skupnosti in ne organizacij delodajalcev.

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT**

Center RS za poklicno izobraževanje

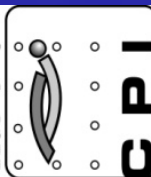
Ob železnici 16, 1000 Ljubljana

tel.: 01/ 5864 200

faks: 01/ 5422 045

e-pošta: info@cpi.si

<http://www.cpi.si>

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

OHRANITI AVTONOMNO STROKOVNO SLUŽBO

- mnogih strokovnih nalog delodajalci ne uspejo opraviti, ker nimajo strokovnih ekip, primerljivih z zbornicami v tujini;
- okrepiti dejavnost CPI, da zagotovo širšo strokovno podporo za strokovne naloge socialnih partnerjev;
- Utapljanje CPI v splošni strokovni službi za razvoj šolstva je nedopustno

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

Center RS za poklicno izobraževanje

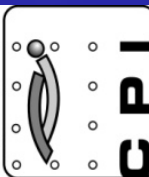
Ob železnici 16, 1000 Ljubljana

tel.: 01/ 5884 200

faks: 01/ 5422 045

e-pošta: info@cpi.si

<http://www.cpi.si>

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

hvala za pozornost

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

Center RS za poklicno izobraževanje

Ob železnici 16, 1000 Ljubljana

tel.: 01/ 5864 200

faks: 01/ 5422 045

e-pošta: info@cpi.si

<http://www.cpi.si>

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad